

T Ü R K İ Y E
İMSAD

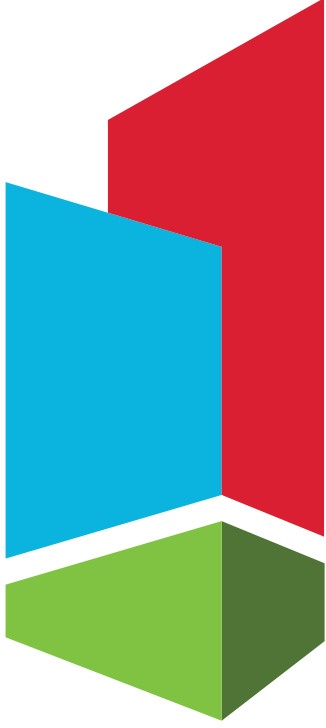
İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
ASSOCIATION OF TURKISH CONSTRUCTION MATERIAL PRODUCERS

Sürdürülebilir İnşaat Malzemeleri Terimler Sözlüğü

Sustainable Construction Materials Glossary

Genişletilmiş Baskı

■ T Ü R K İ Y E
IMSAD

Sürdürülebilir İnşaat Malzemeleri Terimler Sözlüğü

Sustainable Construction Materials
Glossary

Mart 2018
Genişletilmiş Baskı

SÜRDÜRÜLEBİLİR İNŞAAT MALZEMELERİ
TERİMLER SÖZLÜĞÜ

GENEL KOORDİNATÖR

Aygen Erkal

HAZIRLAYAN

Ebru Acuner
Cevdet Yanardağ

EDİTÖR

Esmâ Kocabaş

TASARIM

Cihan Demir

YAYINCI

Murat Ofset Matbaacılık

ISBN

978-605-81691-0-4

TÜRKİYE İMSAD YAYIN NO.

İMSAD-R/2018-03/385

Genişletilmiş Baskı Mart 2018, İstanbul-Türkiye

Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği (Türkiye İMSAD) yayınıdır.

Tüm yayın hakkı Türkiye İMSAD'a aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İzinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

Üretimden uygulamaya sektörümüzde doğru iletişim

Kuruluşundan bu yana, sektörümüzün gelişimi için birçok önemli faaliyete imza atan Türkiye İMSAD, bünyesinde bulunan alt sektör dernekleri ile sektörün bütününe kapsayan ve birçok platformda sektörün temsilcisi olan bir sivil toplum kuruluşu konumundadır. Ülkemizin inşaat ve inşaat malzemesi sektörünün niteliksel ve niceliksel kalkınmasına katkı sağlamak en önemli misyonlarımızdan biridir.

Dünya bugün Bilişim Çağı'nda... Şüphesiz inşaat sektörü de topyekün bilgi ve bilişim çağının dinamiklerinden etkilenmektedir. Bizler de bu çağ dönüşümüne şahit olan insanlar olarak eskiye nazaran çok daha hızlı ve çok daha fazla bilgiye maruz kalmaktayız. Sektördeki faaliyetler hızla gelişirken ve değişirken, bilişim çağında var olabilmek için dijital dönüşüm ve Endüstri 4.0'a ayak uydurmak da artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Sürece ayak uydururken dilimize yeni yabancı kelimeler ve terimler yerleşmektedir. Bu noktada teknik sözcük ve terimlerin doğru tanımlanması ve anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Özellikle yapı malzemeleri standartları gibi genellikle çeviriye dayalı teknik konularda yabancı dillerden alınmış terimlerin Türkçe karşılıklarında ortaya çıkabilen yanlış değerlendirmeleri önlemek gerekir.

İlk baskısı 2015 yılında Türkiye İMSAD Çevre Dostu Malzeme Teknik Komitesi tarafından titiz bir çalışma ile hazırlanan "Sürdürülebilir İnşaat Malzemeleri Terimler Sözlüğü" gelişen ve dönüşen süreç sayesinde hayatımıza giren yeni terimlere göre revize edildi ve Genişletilmiş Baskı olarak yeniden hazırlandı. Sektörümüze yönelik önemli bir ihtiyacı karşılayan sözlük, karşılaştığımız terimleri daha kolay anlamamızı sağlamanın yanı sıra, farklı yorumlamaların da önüne geçerek üretimden uygulamaya sektörümüz içinde doğru iletişimi ve yapılanmayı sağlayacaktır. Türk yapı sektörüne katkı sağlayacağına inandığımız sözlüğü Gökben Güven Özçiçek başkanlığında hazırlayan Çevre Dostu Malzeme Komitesi üyelerine ve tüm emeği geçenlere teşekkür ederiz.

Ferdi ERDOĞAN
Türkiye İMSAD
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilginin paylaşılması ve teknik olarak ortak dil kullanılması

Türk inşaat malzemesi sanayisini oluşturan tüm alt sektörleri temsil eden 35 derneği ve 81 önde gelen sanayi kuruluşunu bünyesinde bulunduran üst çatı örgüt Türkiye İMSAD çatısı altında Çevre Dostu Malzeme Komitesi olarak, ilk komite toplantımızda eğitimin ve bilginin paylaşılmasının önemi üzerinde fikir birliğine vardık.

Daha sonra komite üyeleri olarak; katıldığımız eğitimlerden, toplantılardan, sunumlardan, konferanslardan vb. gibi birçok farklı kaynaktan öğrendiğimiz ve bugün de hem iş hayatımızda hem de özel hayatımızda kullandığımız “Sürdürülebilirlik”, “Yeşil Bina” ve “Çevre Dostu Malzeme” kapsamındaki bilgilerin ortak bir dil ile Türkiye İMSAD bünyesindeki diğer paydaşlara aktarılması için harekete geçtik.

Bilgileri toparlamaya başladığımızda fark ettik ki, birçok kısaltma, yerleşmiş yabancı kelime ve deyim bulunmakta. Bu kullanılan kelimelerin farklı kaynaklarda farklı açıklamaları olduğu da dikkatimizden kaçmadı. Bu doğrultuda çalışmalarımızı, konu üzerine çalışma yapan dernek ve akademisyenlerin görüşlerini de alarak detaylandırmaya başladık.

Ortak teknik bir dil kullanmak ve bilgiyi paylaşmak amacıyla yapılan çalışmalar sonucunda, önemli bir kaynak olacağına inandığımız bu yayın, “Sürdürülebilir İnşaat Malzemeleri Terimler Sözlüğü” ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmaya destek veren başta tüm komite üyelerimiz olmak üzere, katkıda bulunan kurum ve kuruluşlara ve değerli Türkiye İMSAD çalışanlarına sonsuz teşekkür ederim.

Bilgiyi paylaştığımız ve eğitim ile buluşturduğumuz nice başarılı projelere imza atmak dileğimizle...

Gökben Güven ÖZÇİÇEK
Çevre Dostu Malzeme Komitesi Başkanı

Çevre Dostu Malzeme Komitesi

ERCÜMENT YALÇIN Y.K. Koor. Üyesi	WILO
GÖKBEN GÜVEN ÖZÇİÇEK Komite Başkanı	PONSBLOK
İSMAİL GÖKALP	AKÇANSA
YAŞIN ENGİN	AKÇANSA
GÜLAY MALKOÇ	ASMÜD
MUAMMER AKGÜN	BACADER
MÜBAHAT AKIN	BASF
SABİT MERT SOMTÜRK	BETEK BOYA
MELTEM YILMAZ	BITÜDER
AYLİN KALAV	DÖRKEN SİSTEM
ETHEM GÖKMEN	EGE PROFİL
DİDEM KALE	EGE PROFİL
MURAT KENET	EPSDER
ALGIN CAN	ECZACIBAŞI
ALPAY CESUR	GF HAKAN PLASTİK
ALİM KINOĞLU	GALDER
BURCU AKMAN	GALDER
HANDAN HEKİM	HEKİM YAPI
YAPRAK BAÇAKOĞLU	KALEKİM
ESRA KOÇOĞLU	KALEKİM
ÖZGE KIRAZ	KILIÇOĞLU
AKIN ŞİRİN	ONDULİNE
SERHAT ÇİFTÇİ	PAKPEN
VEDAT ULULAR	PAKPEN
FAZLI BULUT	SİKA
ALPER İLKAY	TEPE BETOPAN
ESRA AYDINOĞLU	TRAKYA CAM
CELALETTİN AKÇA	UAB
NALAN UZUNSOY	UAB
CEM ENGİN	TÜRK YTONG
EMEL NOKAY	TÜRK YTONG
AYGEN ERKAL	TÜRKİYE İMSAD
FUÇİN ERMURAT	TÜRKİYE İMSAD

Sözlüğün hazırlanmasına katkıda bulunan;

ÇEDBİK, Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği'ne
 ERKE Sürdürülebilir Bina Tasarım ve Danışmanlık'a
 SEPEV, Sıfır Enerji ve Pasif Ev Derneği'ne
 SKD Türkiye, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği'ne
 METSİMS Sürdürülebilirlik Danışmanlığı'na
 TURKECO İnşaat ve Enerji A.Ş.'ye

ve ayrıca genişletilmiş baskının hazırlanmasına katkıda bulunan;

Burcu Seçil EKİNCİ - TAV İnşaat'a
 Yrd. Doç. Dr. Dilek EKŞİ AKBULUT'a
 Yrd. Doç. Dr. İlker KAHRAMAN'a
 Müge SÜMEROL - RAMA İS Bilişim Teknolojileri'ne

teşekkürlerimizi sunuyoruz.

#

4D

Dördüncü modelleme boyutu (4D), “3D + zaman” ifade eder. Yani, Model Çizelgelerine Yapı Zaman Planlamasına izin vermek için zaman eklendiğinde, bir model veya modelleme iş akışı 4D olarak kabul edilir.

5D

Beşinci modelleme boyutu (5D) “4D + maliyet” anlamına gelir. Yani, bir model (veya modelleme iş akışı), maliyet BIModels ve Model Bileşenleri içine bağlandığında / gömüldüğünde 5D olarak kabul edilir. 5D, Maliyet Tahminlerinin oluşturulması ve Hedef Değer Tasarımının uygulanması amacıyla kullanılır.

ABIOTIC / ABİYOTİK

Biyolojik olmaktan çok fiziksel, yani türetilmemiş canlı organizmalar.

ACCREDITATION / AKREDİTASYON

Piyasadaki ürünün ya da hizmetin, piyasanın talep ettiği şartlara, standartlara, yönetmeliklere uygunluğunu göstermek üzere o ürün veya hizmet için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan deney, analiz, muayene ve belgelendirme işlemleri.

ACOUSTIC PERFORMANCE / AKUSTİK PERFORMANS

Binanın, havadaki dıştan içe veya tersi gürültüyü ve/veya zeminler, duvarlar ve tavanlar arasındaki darbe sesi iletimini iyileştirme veya en aza indirme becerisi.

ACQUISITION COST / ELDE ETME MALİYETİ

Tüm işlem maliyetleri de dahil olmak üzere ödenen bedel.

ADAPTABLE BUILDING / UYARLANABİLİR YAPI

Başlangıçta planlanmamış olan kullanımlara uyum sağlamak için, zaman içerisinde istendiğinde, kolayca dönüştürülebilir şekilde tasarlanmış bina.

ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE / İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUMLULUK

İnsan ırkının iklim değişikliğinin etkileri ile başa çıkmasına yardımcı olmak için yeni stratejiler, politikalar, teknolojiler, malzemeler ve yöntemler tasarlamak için gereken kolektif çaba.

AFFORESTATION / AĞAÇLANDIRMA

Kayıtlı tarihte hiçbir zaman orman bulunmayan arazilerde yeni ormanların ekilmesi.

AGENDA 21 / GÜNDEM 21

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından yürütülen ve 21. yüzyılın sorunları ile mücadele etmeyi amaçlayan bir küresel eylem programı. Gündem 21 (Agenda 21) gezegenimizin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak için bu yüzyıl boyunca gerçekleştirilecek bir "yapılacaklar listesi" ve aslında kapsamlı bir eylem planı.

AIR CHANGES PER HOUR / SAATLİK HAVA DEĞİŞİMİ

Bir kapalı alandaki havanın her saat taze (veya klimalı) hava ile kaç kez değiştirildiğinin sayısı.

AIR CONDITIONING / İKLİMLENDİRME**(Heating ventilating and air conditioning -HVAC)**

Termal ve nem koşullarını optimize etmek için mekanik yardımcı ısıtma, soğutma ve havalandırma.

AIR INFILTRATION / HAVA SIZINTISI

Kapı ve pencere çerçevelerindeki küçük çatlaklar vasıtasıyla binaya sızan hava.

AIR LEAKAGE / HAVA KAÇAĞI

Bir binadan bayat havayı atan ya da temiz havayı getiren belirli ve planlı bir amaç için olmayan havanın kontrolsüz hareketi.

AIR SOURCE HEAT PUMP / HAVA KAYNAKLI ISI POMPASI

Bir binayı ısıtmak için dış havadan (bir buzdolabının içinden ısıyı alması gibi) ısıyı ayıklayan pompa.

AIRTIGHTNESS / BİNALARDA HAVA SIZDIRMAZLIĞI

Bina dış kabuğundaki kontrol dışı hava sızıntı noktalarından kaynaklanan küf, yoğuşma gibi oluşumların engellenmesi, iç mekan hava kalitesinin düşmemesi ve ısı yalıtım malzemesinin korunması adına tasarım ve uygulamada alınan önlemler sonucunda sağlanan ve sızdırmazlık (bkz. Blower Door Test) ile ölçülen değer.

ALTERNATIVE FUELS / ALTERNATİF YAKITLAR

Doğalgaz (propan, sıvılaştırılmış doğal gaz, metanol gibi) veya biyokütle ürünleri (etanol) gibi klasik yakıtların dışındaki ulaşımda kullanılan yakıtlar.

ANNUAL ENERGY PERFORMANCE / YILLIK ENERJİ PERFORMANSI

Binanın yıllık ortalama birincil enerji tüketimi.

ANTHROPOGENIC EMISSION / ANTROPOJENİK EMİSYON

İnsan kaynaklı faaliyetler sonucu oluşan emisyon.

ATTRIBUTE / NİTELİK-ÖZNİTELİK

Bir ürünün veya hizmetin çevreye veya insan sağlığına kısa veya uzun vadeli etkileri. Ör: Biyolojik olarak parçalanabilirlik, geri dönüşebilirlik, tehlikeli atık, kanserojen etkiler, vb.

AUDIT / DENETİM-ETÜT

Bir kuruluşun faaliyetlerinin ve işlemlerinin hedeflere, bütçelere, kurallara ve standartlara uygun olarak yürütülmesini ya da işlemlerini güvence altına almak üzere, incelenmesi ve düzenli aralıklarla düzeltici önlemi gerektirebilecek sapmaların belirlenmesi.

AUDITOR / DENETÇİ

Denetim yapmak için gerekli bilgiye, beceriye ve yetkiye sahip kişi.

BENEFIT / FAYDA

Çevresel, ekonomik veya sosyal olarak sağlanan olumlu sonuç.

BIM (BUILDING INFORMATION MODELLING) / BIM (BİNA BİLGİ MODELLEMESİ)

Binanın yaşam döngüsü boyunca inşaat ve projesi hakkında bilgi oluşturmak, yönetmek ve kullanmak için bir süreç. Bu sürecin en önemli çıktılarından biri inşa edilen varlığın her yönünün dijital tanımıdır.

Çoklu proje paydaşlarının bir tesisi sanal ortamda işbirliği içinde planlaması, inşa etmesi ve işletmesini sağlayan bir dizi teknoloji, süreç ve politika.

BIM CAPABILITY / BIM YETENEĞİ

Bir organizasyonun ya da ekibin ölçülebilir çıktılar oluşturabileceği en düşük yetenek seviyesini belirtmektedir. BIM Yeteneği, BIM Uygulamasının ikinci aşamasıdır ve teknoloji, süreç ve politika ile ilgili birçok başlığı kapsar. BIM Yeteneğine, birbirini takip eden çeşitli BIM Adımlarına bölünmüş, iyi tanımlanmış yenilikçi BIM Aşamalarıyla ulaşılabilir ve BIM Yeteneği bunlarla ölçülebilir. BIM Uygulamasının (implementation) üç aşamasından birisidir.

BIM IMPLEMENTATION / BIM UYGULAMASI

BIM teslimlerine (ürünlerine) ve bunlarla ilgili iş akışlarına (süreçlere) hazırlanmak, bunları gerçekleştirmek ve geliştirmek amacı ile organizasyonel bir birim tarafından üstlenilen etkinlik grubuna verilen isimdir. BIM uygulaması üç etaptan oluşur: BIM'e Hazır Olma, BIM Yeteneği ve BIM Olgunluğu.

BIM MANAGEMENT PLAN (BMP) / BIM YÖNETİM PLANI (BYP)

Bir İşbirlikli BIM Projesinin nasıl teslim edileceğinin tanımlandığı resmi belge. BIM Yönetim Planı; model alışveriş şablonları ve BIM Roller, Modelleme Standartlar ve Veri Alışveriş Protokollerini kapsayan detaylı bir kılavuz içerir. NATSPEC Ulusal BIM Kılavuzuna göre iki çeşit BYP vardır: Tasarım BYP veya İnşaat BYP. Bazı durumlarda BYP proje katılımcıları arasındaki Sözleşme ilişkisinin bir parçası olabilir.

BIM MATURITY / BIM OLGUNLUĞU

Mevcut BIM Yeteneğinde, tekrarlanabilirlik ve tahmin edilebilirlik konularında kademeli ve sürekli gelişimdir. BIM olgunluğu, BIM Uygulamasının üçüncü aşaması olup, organizasyonların, ekiplerin ve tüm pazarın arzu ettiği BIM Olgunluk Düzeyi (veya performans gelişim hedefleri) biçiminde ifade edilir. BIM Uygulamasının (implementation) üç aşamasından birisidir.

BIM MATURITY LEVEL / BIM OLGUNLUK DÜZEYİ

Bir organizasyon, proje ekibi ve hatta bütün pazar içindeki BIM Olgunluğu kapsamını temsil eden iyi tanımlanmış dönüm noktaları dizisidir. Genel olarak BIM olgunluğunun aşağı düzeylerden yukarı düzeylere doğru ilerlemesi, (1) hedefler ve gerçekteleşen sonuçlar arasındaki varyasyonları en aza indirgeyerek daha iyi kontrol, (2) yetkinlik, performans ve maliyetlerde değişkenliği azaltarak daha iyi tahmin edilebilirlik ve öngörülebilirlik, (3) tanımlanan hedeflere ulaşmada ve daha hırslı yeni hedefler koymada yüksek verimlilik olarak tanımlanır.

BIMODEL / BIMODELİ

Bina Bilgi Modelleri (BIModelleri), herhangi bir Proje Katılımcısı tarafından BIM Yazılımları kullanılarak üretilen, kapsamlı nesne tabanlı 3B modellerdir.

BIM PROTOCOL / BIM PROTOKOLÜ

BIM iletişiminin, değişim, bakım veya teslimlerinin resmi/usule uygun ve belgelendirilmiş yöntemleri .(ör. BIM Yönetim Planı)

BIM READINESS / BIM'E HAZIR OLMA

BIM Uygulamasının Kabullenme Noktasının (point of adaption) öncesindeki ilk aşamasıdır. Bir organizasyonun veya organizasyonel bir birimin BIM araçlarını, iş akışlarını ve protokollerini kabullenmeye hazır olduğunu gösterir. BIM Uygulamasının (implementation) üç aşamasından birisidir.

BIM STAGE / BIM AŞAMASI

BIM öncesinden Sanal Bütünleşik Tasarım İnşaat ve İşletmeye (viDCO) kadar BIM Uygulaması sürecini açıklığa kavuşturan ve alt bölümlere ayıran iyi tanımlanmış kilometre taşları dizisi. Üç BIM Aşaması vardır: Nesne Tabanlı Modelleme (BIM Aşama 1), Model Tabanlı İşbirliği (BIM Aşama 2) ve Ağ Tabanlı Bütünleştirme (BIM Aşama 3). BIM Aşamaları, BIM Çerçevesinin ikinci boyutudur.

BIM STEP / BIM ADIMI

BIM Aşamalarının bir alt bölümü. BIM adımları, BIM Yeteneği edinmek veya BIM Yeteneğini geliştirmek için BIM Uygulaması sırasında tamamlanması gereken üç ana türdür: Teknoloji adımları, süreç adımları ve prensip adımları.

BIM STRATEGY / BIM STRATEJİSİ

BIM Yazılımlarının kullanılması ve BIM İş Akışlarının uygulanması için orta veya uzun vadeli BIM Amaçlarını ve ölçülebilir BIM Hedeflerini -ör. Bilgi Taleplerinin (RFI) azaltılması)- belirlemek için uygulanan (geçici veya belgelendirilmiş) bir yaklaşım.

BIM WASH / BIM GÖZ BOYAMASI

Kişinin BIM yetenek veya referanslarını gerçeği yansıtmayacak şekilde pazarlama eylemi. BIM göz boyama her tür BIM Aktörleri için geçerlidir ve 5 kademeli bir sistem ile ölçülebilir (1) BIM göz boyaması yok veya BIM iddiası yok, (2) Karışıklık veya istenilmeyen BIM Göz Boyaması, (3) Deneyimsizlik veya hafif BIM Göz Boyaması, (4) Abartılı veya dikkate değer BIM Göz Boyaması ve (5) İllüzyon veya şiddetli BIM Göz Boyaması.

BIOCONCENTRATION FACTOR / BİYOKONSANTRASYON FAKTÖRÜ

Yaşayan canlı organizma (mg/kg) madde konsantrasyonunun çevrede yaşayan canlı bir organizma (mg/l su içeren ortamlarda) içindeki madde konsantrasyonuna oranı.

BIODIESEL / BİYODİZEL

Kanola, ayçiçek, soya, aspir gibi yağlı tohum bitkilerinden elde edilen yağların veya hayvansal yağların bir katalizör eşliğinde bir alkol ile (metanol veya etanol) reaksiyonu sonucunda açığa çıkan ve yakıt olarak kullanılan bir ürün. (Evsel kızartma yağları ve hayvansal yağlar da biyodizel hammaddesi olarak kullanılabilir.) Dizel motorlarda herhangi bir değişiklik yapmadan veya çok az değişiklikle genellikle dizel yakıt ile karıştırılarak ya da saf olarak kullanılan yakıt.

BIOFUELS / BİYO YAKITLAR

İçeriklerinin hacim olarak en az yüzde 80'ni son on yıl içerisinde toplanmış canlı organizmalardan elde edilmiş her türlü yakıt.

BIOGAS / BİYOGAZ

Organik bazlı atık/artıkların oksijensiz ortamda (anaerobik) fermantasyonu sonucu ortaya çıkan renksiz - kokusuz, havadan hafif ve bileşiminde organik maddelerin bileşimine bağlı olarak yaklaşık; yüzde 40-70 metan, yüzde 30-60 karbondioksit, yüzde 0-3 hidrojen sülfür ile çok az miktarda azot ve hidrojen bulunan bir gaz karışımı.

BIOMASS / BİYOKÜTLE

Bitkilerin ve canlı organizmaların kökeni olarak ortaya çıkan biyokütle, genelde güneş enerjisini fotosentez yardımıyla depolayan bitkisel organizmalar olarak adlandırılır ve yenilenebilir enerji kaynakları arasında yer alır. Enerji üretmek amaçlı, orman kökenli, tarımsal kökenli (hayvansal ve bitkisel kaynaklar), endüstriyel ve kentsel kökenli şeklinde gruplandırılabilir. Bitkisel kaynaklar; kanalizasyon, belediye çöplükleri ve endüstriyel atıklardan elde edilir.

BLOCKCHAIN / BLOK ZİNCİRİ

Bir blockchain, işlemlerin bir dijital defterini oluşturmayı ve dağıtılmış bir bilgisayar ağı arasında paylaşmayı mümkün kılan bir veri yapısıdır. Ağdaki her bir katılımcının, merkezi bir otoriteye [WSJ] ihtiyaç duymadan, defterin güvenli bir şekilde işlenmesine izin vermek için şifreleme kullanır. Blockchain, bu değişiklikler ve takas işlemleri dijital işlemler olarak düşünüldüğünden, BIModels içindeki değişiklikleri ve takas işlemlerini yönetmek ve doğrulamak için kullanılabilir.

BLOWER DOOR TEST / SIZDIRMAZLIK TESTİ

Blower Door ile yapının sızdırmazlığını ölçmek ve sızıntı yerlerini tespit etmek için kapı pervazına fan kapısı monte edilir ve fan ayarlanır. Montaj çerçeveleri ile sıkıca kapanmış olan yapının basıncı, değişken hızlı fan yardımıyla ölçülebilir. Böylelikle yapının içindeki ve dışındaki basınç farkı ile sızdırmazlık test edilir.

BPIE - BUILDING PERFORMANCE INSTITUTE / BİNA PERFORMANS ENSTİTÜSÜ

Kar amacı gütmeyen ve bağımsız olarak bina sektörünü enerji performansı konusunda bilgi paylaşımını ve ilgili politikaları geliştirmeyi amaçlayan kurum.

BREEM – BRE ENVIRONMENTAL ASSESSMENT METHOD / ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

1990 yılında İngiltere’de BRE (Building Research Establishment) tarafından yayınlanan sürdürülebilir tasarım, enerji verimliliği, iç ortam kalitesi, doğal kaynakların korunması ve atıkların azaltılması gibi çevresel faktörleri göz önünde bulundurarak bir binanın çevresel performansının değerlendirme yöntemidir.

BROWNFIELD LAND / KAHVERENGİ (BOZ) ALAN

Daha önce yapılaşmış veya toprak durumunu değiştiren amaçlar için kullanılmış, geliştirme için tekrar kullanılabilir olan arazi.

BUILDING CODES / BİNA KODLARI

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği’nde mevcut olan binaların minimum performans standartlarını gösteren yasal düzenlemeler.

BUILDING ECOLOGY / BİNA EKOLOJİSİ (YAPI ÇEVREBİLİMİ)

Bir binayı, binalar, kullanıcılar ve daha büyük çevre arasındaki ilişkilere ve bağlantılara odaklanacak şekilde tasarlarken dikkate alınan, iç mekan çevre kalitesini ve sürdürülebilirliği vurgulayan ilke.

BUILDING SECTOR / BİNA SEKTÖRÜ

Yapı sektörünün inşaat ve altyapı ile birlikte 3 ana bileşeninden biri; konutlar, ticari ve hizmet binaları ile kamu binalarından oluşmaktadır.

buildingSMART

İnşaat sektöründe kullanılan yazılım uygulamaları arasında birlikte çalışabilir, açık ve tescilli olmayan verilerin değişimini teşvik etmeyi amaçlayan uluslararası bir kuruluş. buildingSMART, Industry Foundation Classes, buildingSMART Data Dictionary (bSDD) ve Information Delivery Manual'ın (IDM) geliştirilmesinde görev almaktadır.

BY-PRODUCT / YAN ÜRÜN

Bir üretim sürecinde ya da kimyasal bir reaksiyonda ortaya çıkan ikincil ürün.

CAPABILITY STATEMENT / YETENEK BEYANI

Bir organizasyon, bir Proje Ekibi ya da bir kişinin temel yetkinliklerini özetleyen bir belge. Bir yetenek beyanı; genellikle tamamlanmış projeler listesi, uzmanlaşmış beceri/servisler, yetenek ve karşılaştırmalı üstünlüğü öne çıkaran diğer bilgileri içerir. Bir BIM'e özgü yetenek beyanı, (çevrimiçi ya da çıktı şeklinde) bağımsız bir belge veya BIM Pazarlama Planının bir bölümünü oluşturabilir.

CARBON / KARBON

Atom numarası 6, simgesi C olan element. Doğada serbest (Elmas, Grafit) ve kimyasal bağlı olarak minerallerde, bitkisel ve hayvansal organizmalarda bulunur. Karbondioksit (CO₂), metan (CH₄) gibi içeriğinde yer aldığı maddeleri ortak bir birim altında toplamak için de kullanılır.

CARBON CALCULATOR / KARBON HESAPLAYICISI

Projenin iklim değişikliği ya da karbon ayak izi üzerindeki etkisini değerlendirmek üzere bir tasarımcı ya da mühendis tarafından kullanılan yöntem bilim (metodoloji).

CARBON CREDITS / KARBON KREDİSİ

Herhangi bir kuruma, bir ton CO₂ karşılığında buna eşdeğer verilen sera gazı salım hakkı. Sera gazı salımlarını düşürmek amaçlı kredilere verilen rakamsal bir değer.

CARBON CYCLE / KARBON DÖNGÜSÜ

Biyosfer, pedosfer, jeosfer, hidrosfer ve yeryüzü atmosferi arasında karbonun değiştirildiği biyojeokimyasal döngü.

CARBON EMISSION / KARBON SALIMI

Fosil yakıtların yakılması sonucunda ortaya çıkan karbon içerikli gaz salımları.

CARBON FOOTPRINT / KARBON AYAKİZİ

Bir kişi, kurum, ürün veya aktiviteden kaynaklanan ve doğaya salınan, karbondioksit ve diğer sera gazı salımlarının toplam miktarı.

CARBON NEUTRAL / KARBON NÖTR

Atmosfere sıfır karbondioksit salımı yapan kişi, kurum veya aktiviteler için kullanılan terim.

CARBON OFFSETING / KARBON DENKLEŞTİRME

Karbon kredisi satınalma yoluyla kendi salım değerlerini sıfırlama.

**CARBON SEQUESTRATION / KARBON SEKESTRASYON (AYIRMA)
[Carbon capture and storage (CCS) / Karbon yakalama ve depolama]**

Fosil kaynaklı karbon salımların kimyasal bağlayıcılarla tutulması ile ya da direkt olarak eski petrol yataklarına kanalize edilmesi ile depolanması.

CERTIFICATION / SERTİFİKASYON

Üçüncü taraf denetleme kuruluşu tarafından ürün, süreç veya personelin belirli şartları yerine getirdiğini onaylama ve belgelendirme işlemi.

**CERTIFIED EMISSION REDUCTION / SERTİFİKALANDIRILMIŞ
SALIM AZALTIMI**

Kyoto Protokolü tarafından tanımlanan temiz kalkınma mekanizması (Clean Development Mechanism CDM) projelerinin çıktıları.

**CERTIFIED ENVIRONMENTAL PROFILING (CEP) / SERTİFİKALI
ÇEVRESEL PROFİLLENDİRME (CEP)**

Yaşam döngüsü boyunca bir yapı malzemesiyle ilişkili çevresel etkileri tanımlamak ve değerlendirmek için yöntem (çıkarm, işleme, kullanım ve bakım ve nihai bertaraf).

CERTIFIER / BELGELENDİRME KURULUŞU

Bir standarda, yönetmeliğe veya belirli kriterlere göre kişinin, kurumun, ürünün veya aktivitenin uygunluğunu değerlendiren, uygun bulması durumunda belgelendiren kuruluş.

CHAIN OF CUSTODY / GÖZETİM ZİNCİRİ

Bir ürünün veya malın eko-etiket kriterlerini karşılayıp karşılamadığını ve izlenebilir olup olmadığını belirlemek için tedarik zincirini takip etmek.

CHAMPIONS AND DRIVERS / ŞAMPİYONLAR VE SÜRÜCÜLER

Yenilikçi bir sistemin / sürecin etkinliğini benimseyen bir topluluğa etkinliğini gösterme görevini üstlenen bireyler, gruplar ve kuruluşlar. Şampiyonlar “gönüllü deneyciler” iken, sürücüler belirlenen teknoloji, süreç ya da politikanın benimsenmesini teşvik etme görevini üstlenen bir stratejinin “yürütücülerine” atanmışlardır. ‘Şampiyonlar ve Sürücüler’, sekiz Makro Olgunluk Bileşeninden biridir.

CIRCULAR ECONOMY / DÖNGÜSEL EKONOMİ

Kaynakların bol, ulaşılabilir ve atık bertarafının ucuz olduğu varsayımına dayan, “Al, Yap ve At” esasına dayalı “Doğrusal Ekonomi” modelinde çok miktarda atık üretilir. Bunun yanında, çevresel bozulma ve iklim değişikliği oluşur, doğal kaynaklar hızla tüketilir, ithal hammadde ve yakıt ihtiyacı artar. Doğal kaynakların sınırlı olması, çevrenin korunması ve atık üretimin azaltılması ihtiyacı, çevresel ve ekonomik açıdan daha sürdürülebilir olan “Döngüsel Ekonomi” modelini öne çıkarır.

Döngüsel ekonomide “üretim-tüketim-atık yönetimi-atıktan kaynağa dönüşüm” halkası bulunur. Bu döngüde; hammadde ve ürünlerin sistemde daha uzun süre kalması, atık üretiminin en aza indirilmesi esastır. Amaç, döngüden dışarıya çıkacak kaynakları azaltmak ve sistemin optimum şekilde çalışmasını sağlamaktır.

CLEANER PRODUCTION / DAHA TEMİZ ÜRETİM

Daha temiz (daha az kirlenici, daha az toksik ve daha az atık üreten) üretim olanaklarını sistematik olarak belirleyen, geliştiren ve uygulanmasını sağlayan metodoloji.

CLIMATE CHANGE / İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Atmosferdeki sera gazı yoğunluğunun artması sonucu alışılmış iklim normallerinin değişmesi. Küresel ısınma terimi ile eş anlamlı olarak da kullanılmakla beraber, sadece ısınma değil, soğuma ve diğer tahrip edici doğa olaylarının yaşanmasına da neden olmaktadır.

CLIMATE CORRECTION / İKLİM DÜZELTMELİ

Enerji verimliliği ile ilgili göstergelerin (birincil ve nihai enerji yoğunluğu) belli periyotlarda karşılaştırılabilmeleri adına, her yıl değişen ısıtma ve soğutma ihtiyacına göre yeniden düzenlenmesi.

CLOSED LOOP PRODUCTION / KAPALI ÇEVİRİM ÜRETİM

Bir endüstriyel ürünün üretim aşamasında ek kaynak kullanmadan çıktılarını döngüsel olarak oluşturduğu sistem.

CLOSED LOOP RECYCLING / KAPALI ÇEVİRİM GERİ DÖNÜŞÜM

Atık ürünün aynı ürün haline geri dönüşümü.

CLOUD COMPUTING / BULUT BİLİŞİM

Bilgisayarlar ve diğer cihazlar için, istendiği zaman kullanılabilen ve kullanıcılar arasında paylaşılan bilişim kaynakları sağlayan, internet tabanlı bilişim hizmetlerinin genel adı. Bulut bilişim bu yönüyle bir ürün değil, hizmettir.

CO₂ REDUCTION POTENTIAL / CO₂ İNDİRGEME (AZALTMA) POTANSİYELİ

CO₂ emisyonlarını azaltmak için, inşaatta kullanılan teknolojiye, malzemede veya proseste yapılan değişikliğin potansiyeli.

COGENERATION / KOJENERASYON

[Combined heat and power (CHP) / Isı ve güç karması]

Aynı anda elektrik ve kullanışlı ısıyı birlikte üretmek için bir ısı motoru veya bir elektrik santralini kullanılması.

COMMON DATA ENVIRONMENT (CDE) / ORTAK VERİ ORTAMI (OVO)

Çok disiplinli takımlar için ilişkili ve onaylanmış proje belgelerini, yönetilen bir süreçte toplayan, düzenleyen ve yayan tek bir bilgi kaynağı. Bir ortak veri ortamı (OVO), genellikle Proje Katılımcıları arasında veri/bilgi paylaşımını kolaylaştıran bir Belge Yönetim Sistemi tarafından sunulmaktadır. OVO içindeki bilgiler Devam Eden İşler Alanı, Paylaşılan Alan, Yayınlanan Alan ve Arşiv Alanı olmak üzere dört etiketten birini taşımak (veya dört alanın birinde bulunmak) zorundadır.

COMPLIANCE/CONFORMANCE AUDIT / UYUMLULUK-UYGUNLUK DENETİMİ

Bir ürün, süreç, sistem, kişi veya kuruluşun yürürlükteki standartlara uygunluğunun denetlenmesi amacıyla yapılan kontrol.

COMPOSTABLE / ÇÜRÜME ÖZELLİĞİ OLAN

Bitkisel ve hayvansal atıklar gibi organik atık niteliği taşıyan maddelerin çürüyebilme özelliğine sahip olan.

CONFORMITY ASSESSMENT / UYGUNLUK DEĞERLENDİRME

Doğrudan ya da dolaylı olarak bir ürün, süreç, sistem, kişi veya onaylanmış kuruluş için olması gereken teknik özelliklerin sağlanma durumunu ve herhangi bir yönetmeliğe veya standarda uygunluğunu değerlendirme yöntemi.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY / KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK

Şirketlerin ticari faaliyetleri ile sosyal ve çevresel sorumluluklarını, etik, hesapverebilir ve şeffaf ilkeler çerçevesinde paydaşları ile gönüllülük esasına dayalı ilişkiler kurarak yerine getirmesi.

CORRECTIVE ACTION REPORTS / DÜZELTİCİ FAALİYET RAPORLARI

Bir sertifikasyon uygunluk denetiminde istenen şartları sağlamak amacıyla yapılan iyileştirici işlemlerin raporlanması.

COST BENEFIT ANALYSIS / FAYDA MALİYET ANALİZİ

Bir yatırım projesi ile elde edilecek faydaların (çevresel, sosyal ve ekonomik faydalar) projenin maliyeti ile karşılaştırılması. Fayda maliyet analizi, bir projenin gerçekleştirilmeye değer olup olmadığını belirlemek için kullanılır.

COVENANT OF MAYORS / BELEDİYE BAŞKANLARI SÖZLEŞMESİ

Avrupa Birliği'nin sürdürülebilir enerji ve çevre politika ve stratejilerini gerçekçi ve yapıcı uygulamalara ve projelere yansıtma adına yerel yönetimlerin gönüllülük esasıyla imzaladıkları anlaşma.

CRADLE TO CRADLE MANUFACTURING / BEŐIKTEN BEŞİĞE ÜRETİM

Tasarımcıların veya üreticilerin, kullanıldıktan sonra atılacak ürünler yerine, doğal üretim sistemlerine benzer sistemler içinde hareket eden ve her yaşam çevriminden sonra ya doğadaki besinlere ya da yeni ürünlerin üretiminde kullanılacak değerli malzemelere dönüşecek ürün ve hizmetleri tasarımlarını gözeterek yeni bir bakış açısı.

CRADLE TO GRAVE MANUFACTURING / BEŐIKTEN MEZARA ÜRETİM

Herhangi bir ürünün ya da hizmetin hammadde temininden tüm yaşam döngüsü boyunca atık haline gelinceye kadar olan süreçte, firmanın her türlü atıkları ve ürün kalitesini gözeterek üretim yapması. Günümüzde sürdürülebilirlik bağlamında, bu yaklaşım yerine beşikden beşiğe yaklaşımı tercih edilmektedir.

CUMULATIVE ENERGY REQUIREMENTS ANALYSIS / KÜMÜLATİF ENERĐİ İHTİYACI ANALİZİ

Bir ürün veya hizmetin yaşam döngüsü sürecinde gerekli olan birincil enerji kaynağının miktarının belirlenme analizi.

DEGREE OF CERTAINTY (DOC) / KESİNLİK DERECESİ (DOC)

Bir elemanın (veya eleman grubunun) kesinleştiğini veya hala değiştirilmesine veya kaldırılmasına ihtiyaç olduğunu belirleyen bir BIM metriği.

DESIGN LIFE / TASARIM ÖMRÜ

Bir binanın, büyük bir yenileme ihtiyacı olmaksızın öngörüldüğü şekilde hizmet vermesi gereken süre.

DOWNCYCLE / AŞAĞI DÖNÜŞÜM

Bir malzemeyi ikinci hayatında ilkinde (orijinal hali) oranla daha düşük değere ve işlevselliğe dönüştürme süreci.

ECODESIGN / ÇEVRECİ TASARIM

Ürün veya bina tasarımında, ürünün tüm yaşam döngüsü boyunca çevresel etkilerine özel önem veren yaklaşım.

ECO-EFFICIENCY ANALYSIS / EKO-VERİMLİLİK ANALİZİ

Üretim sürecinin ekonomik verimliliğinin maksimum, çevresel etkilerinin ise minimum olmasını amaçlayan yaklaşım.

ECO-LABEL / ÇEVRE ETİKETİ (EKOETİKET)

Bir ürünün veya hizmetin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi ve üçüncü taraf belgelendirme kuruluşu tarafından belirlenen kriterlere göre sınıflandırılması ve belgelendirilmesi.

ECOLOGICAL DEFICIT / EKOLOJİK AÇIK

Bir nüfusun kaynak tüketimi ve atık deşarjının, yerel olarak sürdürülebilir doğal üretim ve sindirilebilir kapasiteyi aşan seviyesi.

ECOLOGICAL FOOTPRINT / EKOLOJİK AYAK İZİ

Bir kişi veya kuruluşun hayatını devam ettirebilmesi için gerekli olan toprak, gıda, su ve diğer kaynakların kullanılması sonucunda doğa üzerinde yaratılan etkinin miktarı. Bu miktar genellikle verimli arazinin dönüm veya hektar cinsinden alanıdır.

ECOLOGICAL SENSITIVITY / EKOLOJİK DUYARLILIK

Çevresel olaylara ve yarattıkları problemlere duyarlı bir şekilde doğal kaynakları korumak için davranış geliştirerek çevresel etkileri en aza indirmek için yapılan çalışmalardır.

ECOSYSTEM / EKOSİSTEM

Belirli bir alanda bulunan canlılar ile bunları saran cansız çevrelerinin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik arz eden çöl, mağara gibi karasal; göl, ırmak, okyanus, bataklık gibi su ekolojik sistemleri.

EIA – ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT / ÇED – ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ

Herhangi bir ekonomik değeri olan faaliyetin çevre üzerindeki etkilerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi süreci.

EMISSION / SALIM

Canlıların faaliyetlerinden kaynaklanan sıvı, gaz veya katı atıkların havaya, toprağa veya suya atılması/bırakılması.

EMS – ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEMS / ÇYS – ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMLERİ

Herhangi bir kuruluşun çevresel hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olan, faaliyetlerinin çevresel açıdan tutarlı ve devamlı olarak kontrol edilmesi sistemi. ÇYS, kuruluşları belirli bir çevresel performans seviyesine ulaşmaları için zorlayıcı bir yönetim sistemi olmayıp her kuruluşun kendi faaliyet alanına ve hedeflerine özgü olarak hazırlanmaktadır.

ENERGY INTENSITY / ENERJİ YOĞUNLUĞU

Enerjinin verimliliği göstergesi. Ülkeler ve nihai tüketim sektörleri için (sanayi, bina, ulaşım) ürettikleri hasıla başına tükettikleri enerjiyi hesaplayan değer.

ENERGY LABELLING / ENERJİ ETİKETLEMESİ

Ürünlerin, hizmetlerin ve binaların enerji performanslarını göstermek amacıyla yıllık enerji tüketimleri ve türleri ile özelliklerine göre diğer performans göstergelerin hesaplandığı ve yansıtıldığı etiketleme işlemi.

ENERGY PERFORMANCE CONTRACTING / ENERJİ PERFORMANS SÖZLEŞMESİ

Enerji verimliliği danışmanlık şirketlerinin sanayi ve bina sektörlerinde gerçekleştirecekleri enerji verimliliği projelerinde uygulanabilecek olan ve proje sonundaki enerji yoğunluğu azaltım miktarını veya enerji tasarruf potansiyelini garanti eden, projenin finansmanı da oluşacak tasarrufla karşılanan sözleşme.

ENVIRONMENTAL CERTIFICATION / ÇEVRE SERTİFİKASYONU

Herhangi bir kuruluşun kendi talebi ile tarafsız yetkilendirilmiş uzman yardımıyla çevresel etkisinin değerlendirilmesi.

ENVIRONMENTAL IMPACT / ÇEVRESEL ETKİ

Herhangi bir kişi veya faaliyetin başta toprak, su, hava gibi çevresel ortamlar üzerindeki olumlu/olumsuz etkileri.

ENVIRONMENTAL PERFORMANCE INDICATORS / ÇEVRESEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Ürünlerin ve hizmetlerin, yaşayan (hava, su, toprak) ve yaşamayan (tarihi eserler, binalar, vb.) sistemler üzerindeki etkilerini belirten göstergeler.

ENVIRONMENTAL POLICY / ÇEVRE POLİTİKASI

Herhangi bir kuruluşun, genel çevre icraatı ile ilgili niyet ve prensiplerini açıklamak; çevre ile ilgili faaliyet, amaç ve hedeflerine çerçeve teşkil etmek üzere verdiği taahhüt.

ENVIRONMENTALLY PREFERABLE PURCHASING / TERCİH EDİLEBİLİR ÇEVRECİ SATINALMA

Tercih edilebilir çevreci satınalma (Yeşil satınalma); aynı ürün ya da amaca hizmet eden diğer ürünlerle karşılaştırıldığında insan sağlığı ve çevreye daha az ya da azaltılmış etkisi olan ürünler ya da hizmetler. Ürün ya da hizmetin hammaddelerinin etkilerinin, üretim, paketlenme, dağıtım, kullanım, tekrar kullanım, işleme, bakım ve imha süreçlerinin karşılaştırılması yapılarak alınan ürün tedariki.

EPD – ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATION / ÇEVRESEL ÜRÜN BEYANI

ISO 14025 “Çevre Etiketleri ve Beyanları” standardına göre tanımlanan bir ürünün ya da hizmetin ISO 14040 Çevre Yönetimi Standardı çerçevesinde açıklanan “Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (Life Cycle Assessment - LCA)” yöntemi ile değerlendirilip çevresel açıdan şeffaf bir üretim politikasına sahip olduğunu beyan eden bildirimler.

ERA – ENVIRONMENTAL RISK ASSESSMENT / ÇEVRESEL RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Herhangi bir kuruluşun faaliyetlerinden kaynaklı çevreye yönelik olası tehlikelerin (olumsuz etkilerin) tanımlanması, oluşma risklerinin belirlenmesi, bu risklerin kabul edilebilirliğinin değerlendirilmesi, kabul edilebilir olmayanlar için kontrol yöntemlerinin belirlenmesi ve uygulanması ile bu döngünün sürekli izlenmesi aşamalarından oluşan değerlendirme yöntemi.

**ESCO-ENERGY SERVICE COMPANY / ENERJİ HİZMET
ŞİRKETİ-ENERJİ VERİMLİLİĞİ DANIŞMANLIK ŞİRKETİ**

Özellikle sanayi ve bina sektörlerinde enerji konusunda danışmanlık hizmetleri yürüten, enerji verimliliği etütleri yapan, mevcut enerji tasarruf potansiyelini belirleyen, enerji verimliliğini arttırıcı önlem ve uygulamaları belirleyen ve uygulama projeleri ile gerekirse finansmanı da karşılayıp hayata geçiren şirket.

EUTROPHICATION / ÖTROFİKASYON

Herhangi bir su ekosisteminde, başta karasal kaynaklar olmak üzere, çeşitli nedenlerle besin maddelerinin büyük oranda çoğalması sonucu plankton ve alg varlığının aşırı şekilde artması durumu. Sonucunda, sudaki çözünmüş oksijen miktarını azaltarak uzun vadede su ekosisteminin ölümüne neden olabilir.

FINAL ENERGY CONSUMPTION / NİHAİ ENERJİ TÜKETİMİ

Ülkelerde veya herhangi bir sektörde birincil enerji ile birlikte ikincil enerji olan elektrik ve ısının toplam tüketimi.

FINAL ENERGY INTENSITY / NİHAİ ENERJİ YOĞUNLUĞU

Ülkelerin veya nihai tüketim sektörlerinin ürettikleri hasıla başına tükettikleri nihai enerji değerini gösteren enerji verimliliği göstergesi.

FIRST PARTY CERTIFICATION / BİRİNCİ TARAF BELGELENDİRME

Herhangi bir ürün veya hizmetin üreticisinin bir standart ya da bir kriteri gönüllü olarak, başka bir tarafın onayı ya da doğrulaması olmadan karşılaması.

FIRST, SECOND, AND THIRD PARTY / BİRİNCİ, İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ TARAF

Herhangi bir kuruluşun, diğer kişi ve kuruluşlarla ilişkisini açıklamaktadır. Birinci taraf, ilgili ürünü veya hizmeti sağlayan kuruluşu, ikinci taraf genellikle bu kuruluşun etkileşime geçtiği kişi veya diğer kuruluşları, üçüncü taraf ise birinci ve ikinci taraftan bağımsız kişi veya kuruluşları temsil eder.

FOSSIL FUELS / FOSİL YAKITLAR

Enerji, elektrik ya da ısı sağlamak için yakılan, yapısında karbon bulunan kömür, petrol ve doğalgaz gibi milyonlarca yıl süren jeolojik süreçlerle oluşmuş yakıtlar.

GEOTHERMAL ENERGY / JEOTERMAL ENERJİ

Yerkabuğunun çeşitli derinliklerinde birikmiş ısının oluşturduğu, sıcaklıkları sürekli olarak bölgesel atmosferik ortalama sıcaklığın üzerinde olan ve çevresindeki normal yeraltı ve yerüstü sularına göre daha fazla erimiş mineral, çeşitli tuzlar ve gazlar içerebilen sıcak su ve buhar tarafından sağlanan enerji.

GLOBAL WARMING / KÜRESEL ISINMA

Genellikle insan faaliyetleri ile bağlantılı olarak atmosfere salınan karbondioksit, metan gibi sera etkisi yaratan gazların, atmosferin alt tabakasındaki ortalama sıcaklıkla birlikte yer kabuğu ve denizlerin ortalama sıcaklıklarında artışa neden olması. Bu artış iklimlerin daha da sertleşmesine neden olur.

GRAY WATER / GRİ SU

Gri su, foseptik atığı dışında duştan, küvetten, lavabolardan vb. toplanan evsel atık suya verilen addır. Gri su geri kazanımının başlıca amacı, içme suyu kalitesine gerek olmayan işlerde içme suyu yerine bu suyun kullanım suyu olarak kullanılmasıdır. Kullanım suyu, endüstriyel veya evsel amaçlı olarak kullanılabilir.

GREEN BELT / YEŞİL KUŞAK

Bir şehri çevreleyen ve şehirleşmenin yasak olduğu arazi bölgesi.

GREEN BUILDING / YEŞİL BİNA

Enerji, su ve diğer doğal kaynakların kullanımının azaltılması ile çevresel anlamda yüksek standartlarda inşa edilmiş bina.

GREEN BUILDING COUNCIL / YEŞİL BİNA KONSEYİ

Amacı, yapı endüstrisi için bir dizi standart tanımlamak olan gönüllü ve kar amacı gütmeyen organizasyon. Yeşil Bina Konseyi, dünya çapında sürdürülebilirliğin kullanımını teşvik etmeye, sürdürülebilir uygulamalar hakkında eğitimler vermeye ve ayrıca yüklenici, inşaat firmaları ve imalatçılara uygulanacak standart kurallar hazırlamaya odaklanmıştır.

GREEN DESIGN / YEŞİL TASARIM

Çevreye duyarlı, enerji ve malzeme kullanımı açısından verimlilik ve etkinlik sağlayan ürün, hizmet, bina ya da deneyimlerin tasarımı.

GREEN PURCHASING - PROCUREMENT / YEŞİL SATINALIM - TEDARİK

“Çevresel Açıdan Tercih Edilebilir Satınalma” olarak da bilinen; aynı amaca hizmet eden ürün ve hizmetlerle karşılaştırıldığında insan sağlığı ve çevreye daha az ya da azaltılmış etkisi olan ürün ya da hizmetlerin alımı.

GREEN ROOF / YEŞİL ÇATI

Yeşil çatı sistemi su geçirmezlik, su tahliye sistemi, ışık yükü artırılmış ortam ve bitkileri içeren; var olan çatıyı genişleten sistemdir. Yeşil çatılar; daha uzun ömürlüdür, kullanım maliyetlerini düşüren daha iyi yalıtıma sahiptir, akışın filtrelenmesi ve çevresel hedeflere uyan yeşil alanların artırılmasını içerir.

GREEN SEAL*

Ürünleri ve hizmetleri sürdürülebilirlik açısından belirlenmiş çevresel standartlara göre değerlendiren ve belgelendiren sertifika programı.

*Özel isim...

GREENFIELD LAND / BAKİR YEŞİL ALAN

Daha önce üzerinde herhangi bir geliştirme yapılmamış olan arazi.

GREENGUARD*

Herhangi bir ürünün içeriğini sebep olduğu kimyasal salımlara göre değerlendiren ve ürünün kullanıldığı hacimdeki havanın kalitesinin korunmasını amaçlayan sertifika programı.

*Özel isim...

GREENHOUSE EFFECT / SERA ETKİSİ

Karbondioksit, metan gibi sera gazları nedeniyle dünyanın atmosferinin güneşten gelen ısının yeryüzünden yansıyan kısmını tutması sonucu oluşan etki.

GREENHOUSE GASSES / SERA GAZLARI

Güneşten gelen ısının yeryüzünden yansıyan düşük enerjili kısmını dünya atmosferi içinde tutarak sera etkisi oluşturan gazlar. En önemli sera gazları; karbondioksit (CO₂), metan (CH₄), nitroz oksit (N₂O), hidroflorür karbonlar (HFCs), perfloro karbonlar (PFCs), sülfürhekza florid (SF₆) ve su buharıdır.

GROUND SOURCE HEAT PUMP / TOPRAK KAYNAKLI ISI POMPASI

Bir binada ortam ve su ısıtma sağlamak için, basit bir ısı değiştirme mekanizması vasıtasıyla topraktan ısıyı çıkaran elektrikle çalışan cihaz.

HARMONIZATION / UYUMLAŐTIRMA

Ürün ve imalat standartlarının ve uygunluk değerlendirmesi gerekliliklerinin de içinde bulunduğu, ulusal ya da bölgesel standartların ve gerekliliklerin karşılaştırıldığı süreç. UyumlaŐtırma, standartların her bölgede birebir aynı olmasını değil tutarlı ve uyumlu olmalarını gerektirir.

HARMONIZED STANDARDS / UYUMLAŐTIRILMIŐ STANDARTLAR

Ürünlerin, süreçlerin ve hizmetlerin ya da test sonuçlarının karşılıklı kabul edilmesinin ya da bu standartlara bağlı olarak sağlanan bilginin değişkenliğinin yayınlandığı, farklı standart kuruluşları tarafından kabul edilen standartlar.

ICLEI – INTERNATIONAL COUNCIL OF LOCAL ENVIRONMENTAL INITIATIVES / ULUSLARARASI YEREL ÇEVRE GİRİŞİM KONSEYİ

Yaklaşık 1000'in üzerinde çeşitli büyüklüklerdeki şehirlerin (megapol, metropol, vb.) üye olup sürdürülebilir bir gelecek için düşük karbon salımı, biyolojik çeşitlilik, kaynak verimliliği, yeşil ekonomi, akıllı şehirler gibi yükümlülükler altına girdiği platform.

INDUSTRIAL IoT (IIoT) / ENDÜSTRİYEL IoT (IIoT)

Endüstriyel IoT (IIoT), basit cihazların ötesine geçer ve üretim tesislerine, dağıtım sistemlerine, doğru ekipmanla doğru tamirat, bakım işlemlerine, doğru zamana bağlı hizmet operasyonların kapsar.

INDUSTRIAL RECYCLE / ENDÜSTRİYEL GERİ DÖNÜŞÜM

Üretim süreçleri sırasında ya da sonrasında yapılan geri dönüşüm işlemi.

INDUSTRIAL SYMBIOSIS / ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ

Endüstriyel simbiyoz doğadakine benzer şekilde birbirine yakın iki bağımsız endüstriyel işletme arasında madde ve enerji değişimidir. Bu kapsamda, endüstriyel simbiyoz tercihen birbirine fiziksel olarak yakın olup, normalde birbirlerinden bağımsız çalışan iki veya daha fazla endüstriyel işletmenin bir araya gelerek hem çevresel performansı hem de rekabet gücünü artıracak uzun süreli ortaklıklar kurması ve dayanışma içinde çalışmasını temsil eder.

INDUSTRY FOUNDATION CLASSES (IFC) / ENDÜSTRİ TEMEL SINIFLARI (IFC)

IFC, buildingSMART tarafından geliştirilen bir nötr / açık belirtim (şema) ve tescilli olmayan bir 'BIM dosya formatı' anlamına gelir. Başlıca BIM Yazılım Araçları, IFC dosyalarının içe ve dışa aktarılmasını destekler (ayrıca ISO 16739'a da bakınız).

INFORMATION TECHNOLOGY (IT) / BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ (BT)

Bilişimde yararlanılan bütün araçlar ve bu araçları oluşturan teknoloji.

(bilişim/enformatik=insanların teknik, ekonomik ve toplumsal iletişimde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin, düzenli ve akla uygun bir biçimde, özellikle bilgisayarlar ve benzeri elektronik aygıtlar aracılığıyla işlenmesi bilimi)

INPUT-OUTPUT ANALYSIS / GİRDİ-ÇIKTI ANALİZİ

Mevcut, önerilen ya da öngörülen işletme süreçleri, kararları ya da olayın ekonomide var olan etkilerini ölçmek için kullanılan bir ekonomik araç.

INTERNAL RECYCLE / İÇ GERİ DÖNÜŞÜM

Bina kullanımı esnasında açığa çıkan malzemelerin aynı üretim döngüsünde tekrar kullanımınıdır. Bu uygulama, kurumsal bir bilinç ve atıkların akıllıca yönetimini sağlamaya yönelik bir bakış açısı, çevresel açıdan faydalı bir davranışı ifade eder. Ancak bu uygulamaların çoğunun çevre sertifikaları açısından hiçbir değeri yoktur. Örneğin: Sertifikasyon uygulamalarındaki eğilim, üretimin kendi doğası içerisindeki bazı malzemelerin tekrar kullanımınıdır.

INTERNET OF THINGS (IoT) / NESNELERİN İNTERNETİ (IoT)

İnternetin fiziksel sistemlerle etkileşime girmesini ve "akıllı" nesne ve makinelerin içinde buldukları ortamda diğer bağlı cihazlara bulgularını iletebilmesini sağlayan bir teknoloji. Bu, bir dizi sensörle bağlantılı makinelerin konuşlanmasını gerektirir. Bağlanan cihazları akıllı yapan şey, birbirleriyle iletişim kurabilme yetenekleri ve bu sayede sistemin diğer bağlı cihazlardan gelen girdilere dayanan kararlar alabilmesidir.

ISO – INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION / ULUSLARARASI STANDARDİZASYON ÖRGÜTÜ

Elektrik ve elektronik mühendisliği konuları dışında, bütün teknik ve teknik dışı dallardaki standartların belirlenmesi çalışmalarını yürütmek amacıyla 1946'da Cenevre'de kurulan uluslararası teşkilât.

ISO 14000

Herhangi bir ürünün, hammaddeden başlayıp son haline getirilerek kullanıma sunulmasına kadar geçen sürecin her aşamasında çevresel faktörlerin belirlenmesi ve bu faktörlerin gerekli denetimler ve belirlenen önlemler ile kontrol altına alınarak çevreye verilen zararın en aza indirilmesini sağlayan bir istemin kurulmasını tarif eden standartlar serisi.

ISO 14000; bir ürün standardı değil, sistem standardıdır ve ne üretildiğinden çok, nasıl üretildiği ile ilgilidir. Çevre performansının izlenmesi ve sürekli iyileştirilmesi temeline dayanır. Çevre faktörlerine ilişkin olarak ilgili mevzuat ve kanunlar tarafından tanımlanmış koşullara uymayı şart koşar.

TS EN ISO 14000 Serisi Standartları aşağıda sıralanmaktadır:

- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi - Özellikler ve Kullanım Kılavuzu
- ISO 14004 Çevre Yönetimi - Çevre Yönetim Sistemleri - Prensipler, Sistemler ve Destekleyici Teknikler İçin Genel Kılavuz
- ISO 14020 Çevre Etiketleri ve Beyanları - Genel Prensipler

Tip I Çevre etiketleri (ISO 14024'e uygun olarak)

Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi ile sıcak noktaların belirlendiği ve kriter olarak konulduğu bir etiketlemedir. Ancak bu kriterlere uyumluluk sağlayan ürünler olabilir. EU Ecolabel, Nordic Swan ve Blue Angel buna örnek etiketlerdir.

Tip II Çevre etiketleri (ISO 14021'e uygun olarak)

Burada kriterler özgürce seçilebilir ve şirketler ya da kuruluşlar tarafından belirlenir. Tekil ürünlerin pazarlanması için uygundur. Kendinden beyanlar olarakta bilinirler. Bağımsız doğrulama yoktur.

Tip III Çevre etiketleri (ISO 14025'e uygun olarak)

Ürünler, yaşam döngüsü değerlendirme ve katkı maddeleri hakkında genel bilgi içerirler. Bağımsız üçüncül tarafların katılımıyla geliştirilen kurallar (PCR-Product Category Rules/Ürün Kategori Kuralları) doğrultusunda oluşturulup denetlenirler.

- ISO 14031 Çevre Yönetimi - Çevre Performans Değerlendirmesi - Kılavuz
- ISO 14040 Çevre Yönetimi - Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi Genel Prensipler ve Uygulamalar

KEY PERFORMANCE INDICATOR (KPI) / ANAHTAR PERFORMANS GÖSTERGESİ (KPI)

Bir Oyuncunun (bir kurum veya bir birey), Projenin, Ürünün (örneğin bir araba veya bina) veya Sistemin (ör. Hava Havalandırma Sistemi) kritik başarı faktörlerini yansıtan ölçülebilir ve karşılaştırılmış ölçümler. Temel Performans Göstergeleri (KPI), Performans Ölçümü (Oyuncu ve Projeler için) veya Performans Parametreleri (Ürünler ve Sistemler için) kullanılarak ölçülür.

KYOTO PROTOCOL / KYOTO PROTOKOLÜ

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ile bağlantılı uluslararası sözleşme. En önemli özelliği, 37 sanayileşmiş ülke ve Avrupa Birliği için sera gazı emisyonlarının azaltılması için bağlayıcı hedefler belirlemesi.

LANDFILL / KATI ATIK DEPOLAMA SAHASI

Katı atıkların oluşturulan toprak altı depo alanlarına gömülmesi ile oluşan sahalar. Bu şekilde özellikle organik atıkların içerisindeki karbon, oksijensiz ortamda mikroorganizmalar tarafından besin olarak kullanılmakta olup sonuçta bir enerji kaynağı olan metan (CH₄) gazının oluşumuna neden olmaktadır.

LANDFILL-FREE CERTIFICATION* / LANFILL - FREE SERTİFİKASYONU

İşlemler sonucu oluşmuş tüm atıkların (en azından yüzde 90'ının) tekrar kullanımı, geri dönüşümü veya enerjiye dönüştürülmesi ile katı atık depolama ihtiyacının azalması.

*Özel isim...

LCA - LIFE CYCLE ASSESSMENT / YAŞAM DÖNGÜSÜ DEĞERLENDİRMESİ

Bir üretim sisteminin yaşam döngüsü boyunca girdileri, çıktıları ve potansiyel çevresel etkileri hakkında yapılan derleme ve değerlendirmedir. Bir ürünün ya da hizmetin çevresel durumu ve yaşam süresi boyunca potansiyel etkilerinin, hammaddenin çıkarılışı, nakliye, üretim, kullanım ve atık oluşturma süreçlerini de içine alan, kapsamlı incelemesidir.

LEED – LEADERSHIP IN ENERGY AND ENVIRONMENTAL DESIGN / ENERJİ VE ÇEVRE TASARIMINDA LİDERLİK

LEED; Yeşil Bina Değerlendirme Sistemi, yüksek performanslı, sürdürülebilir binaların geliştirilebilmesi için gönüllü şartnameler sağlayan bağımsız bir sertifika programı.

Birleşik Devletler Yeşil Bina Konseyi (USGBC) tarafından tasarlanmış olan program, 5 ana kategoride yer alan değerlendirme standartlarını karşılamalarına göre, binaları farklı seviyelerde sertifikalandırır. Bu kategoriler; sürdürülebilir mahal gelişimi, su tasarrufu, enerji verimliliği, malzeme seçimi ve çevresel iç ortam kalitesidir. LEED standartları, mevcut binalar ve yenilenen binalar kadar yeni inşaatlar için de geçerlidir ve konut, ticari binalar ve hatta semtler için de uygulanabilir.

LID – LOW IMPACT DEVELOPMENT / DÜŞÜK ETKİLİ GELİŞME

Bireysel ikamet alanlarından başlayarak şehir planlama ve tasarımın her fazına aşırı yağış kaynaklı yüzey sularının yarattığı problemler gibi çevre etkilerinin entegre edilmesi.

LIFE CYCLE / YAŞAM DÖNGÜSÜ

Bir üretim sisteminin hammadde yatırımından veya doğal kaynak kullanımından bertaraf edilmesine kadar geçen ardışık ve birbirine bağlı aşamaları. Yaşam döngüsü aşamaları; hammadde çıkarılması, üretim, nakliye, kullanım ve atık oluşumu (beşikten mezara)/geri dönüşümü (beşikten beşiğe) içerir.

LIFE CYCLE COST / YAŞAM DÖNGÜSÜ MALİYETİ

Bir ürünün tanımlanmış yaşam döngüsü ile bağlantılı, yatırım maliyeti, kurulum maliyeti, işletme maliyeti, bakım maliyeti ve atık maliyetini içeren bütün maliyetler.

LOCATION BASED SCHEDULING (LBS) / KONUMA DAYALI PLANLAMA (KDP)

Kaynakların şantiye alanında kullanımı sırasında kesintisiz iş yaratmaya odaklanan bir inşaat planlama yöntemi. Konum Tabanlı Planlamanın esas amacı bir yerden başka bir yere geçerken başlangıç/duruş sayısını (ve birbirleri arasındaki süreyi) en aza indirgeyerek iş ekiplerinin verimlilik oranını korumaktır.

LOW-E GLAZING / LOW-E CAM

Yüzeyindeki özel bir kaplama sayesinde, kendisi tarafından emilen ısı miktarını en aza indirgeyen ve bina içerisine geri yansıyan ısıyı maksimuma çıkaran cam.

MATERIAL AND SUBSTANCE FLOW ANALYSIS / MALZEME VE MADDE AKIŞ ANALİZİ

Tanımlı bir bölgede, belirli bir malzemenin ya da maddenin toplam kullanım, geri dönüşüm ve imha yöntemlerinin tanımlanması.

MECHANICAL VENTILATION WITH HEAT RECOVERY / ISI GERİ KAZANIMLI MEKANİK HAVALANDIRMA

Isı geri kazanım cihazları egzoz havasından enerjinin geri kazanılmasıyla uygun maliyetli mekanik havalandırma yapmak için kullanılır. Mekan içerisinde bulunan iklimlendirilmiş (ısıtma-soğutma uygulanmış) ancak kullanılmış olan havanın içinde bulunan ısı enerjisiyle dışarıdan alınan temiz hava iklimlendirilir.

MIPS - MATERIAL INPUT PER UNIT SERVICE / BİRİM HİZMET BAŞINA MALZEME GİRDİSİ

Bir ürünün her bir hizmet ünitesi için elde edilmiş, beşikten mezara malzeme girdisidir. Bu kavram bir ürünün ya da hizmetin eko-verimliliğini ölçmek için kullanılabilir. Hesaplama, bir ürün ya da hizmet oluşturmak için gereken beyan edilmiş malzemeleri içine alır. Toplam malzeme girdisi, toplam hizmet ünitesi sayısına bölünür. Örneğin, bir yolcu aracında, hizmet ünitesi sayısı aracın tüm ömrü boyunca toplam mil başına düşen yolcu sayısıdır. Mil başına en düşük malzeme girdisi olan araç, daha eko - verimli olan araçtır.

MODEL COMPONENT / MODEL BİLEŞENİ

Bir fiziksel nesneyi temsil eden sanal bir eleman. Model bileşenleri; parametrik destekli, 2B ya da 3B olabilir ve ayrıca soyut öğeleri temsil edebilir (ör. kuzey oku).

MODEL COMPONENT LIBRARY / MODEL BİLEŞEN KÜTÜPHANESİ

Birleştirilmiş bir adlandırma yapıları setine uyan ve aynı temel veri şemasını (ör. Industry Foundation Classes) kullanan Model Bileşeni koleksiyonudur. Bir Model Bileşen Kütüphanesi; tedarikçiler, yazılım şirketleri veya uzmanlaşmış üçüncü şahıslar tarafından çevrimiçi olarak barındırılan ürün kütüphanelerini de belirtebilir.

MULTI-ATTRIBUTE / ÇOKLU-NİTELİK/ÖZNİTELİK

Çevresel özellikleri, yaşam döngüsü özellikleri ya da bir ürünün etkilerinin sayısını tanımlayan bir tip eko-etiket veya standart.

NEARLY ZERO ENERGY BUILDING (nZEB) / YAKLAŞIK SIFIR ENERJİ BİNA (nZEB)

Bu kavram, AB Binalarda Enerji Performansı Revize Direktifi (EPBD-Recast) ile ortaya konulmuştur. Bu direktifte “yaklaşık sıfır enerji bina”, çok yüksek enerji performansına sahip bina olarak tanımlanmış ve ihtiyaç duyulan az miktardaki enerjinin çoğunlukla yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması zorunlu kılınmıştır. Bu tanımda belirtilen “çok yüksek enerji performansı” için mevzuata bağlı standart bir değer verilmemiş olup, her AB üyesi ülkenin hesaplamalar yolu ile kendi ulusal koşullarına uygun şekilde bu seviyeyi belirlemesi beklenmektedir. Yaklaşık sıfır enerji bina kavramı, aynı direktifte yer alan maliyet optimum enerji verimliliği kavramı ile de doğrudan ilişkilidir

NEGAWATT / NEGATİF WATT

Enerji verimliliği uygulamaları ile tasarruf edilen enerji miktarını belirten teorik birim.

NET PRESENT VALUE (NPV) / NET BUGÜNKÜ DEĞER (NBD)

Nakit girişlerinin bugünkü değeri ile nakit çıkışlarının bugünkü değeri arasındaki fark.

NET ZERO BUILDING (netZEB) / SIFIR ENERJİ BİNA (netZEB)

Bir netZEB tipik olarak çok yüksek enerji performansına sahip şebeke bağlantılı bir binadır. netZEB, birincil enerji kullanımını dengelemekte, böylece şebekeye veya diğer enerji ağlarına verilen birincil enerji, enerji ağlarından netZEB'e iletilen birincil enerjiye eşit olmaktadır. 0 kWh / (m² a) birincil enerji kullanımının yıllık dengesi, genellikle yerinde enerji üretiminin önemli miktarda şebekeyle değiştirileceği duruma yol açar. Bu nedenle, bir netZEB, koşullar uygun olduğunda enerji üretir ve zamanın geri kalanında şebekeden gelen enerjiyi kullanır. (netZEB tanımı ülkelerin hedef ve politikalarına göre değişmektedir)

OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY (OHS) / İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (İSG)

İşyerinde (şantiye, açık alan veya ofis ortamı) işçilerin ve işverenlerin güvenliği, sağlığı ve genel refahı ile ilgili bir dizi faaliyet. İş Sağlığı ve Güvenliği'nin (İSG) ana hedefi, her türlü tehlikenin (mekanik, elektrik, biyolojik, psikososyal vb.) önlenmesi ve güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı yaratılması / sürdürülmesidir.

OFF THE GRID / ŞEBEKEDEN BAĞIMSIZ

Kaynakların korunması için, su, elektrik, doğalgaz ya da kanalizasyon gibi bir ya da daha fazla kamu hizmetlerine bağlı olmayan operasyon.

OPEN BIM

Binaların tasarım, inşa ve işletimleri için açık standartlar ve iş akışlarını esas alan evrensel bir yaklaşımdır. OPEN BIM, birçok önde gelen yazılım tedarikçisinin buildingSMART Veri Modeli kullanarak oluşturduğu bir girişimdir. OPEN BIM Onay Belgesi AEC ("architecture, engineering and construction" = "mimarlık, mühendislik, inşaat") yazılım tedarikçilerine, diğer OPEN BIM çözümleriyle sorunsuzca çalışması için veri bağlantılarını geliştirme, test etme ve doğruluğunu belirlemede yardımcı olan bir teknik onay sistemidir.

OPEN-LOOP RECYCLING / AÇIK ÇEVİRİM GERİ DÖNÜŞÜM

Eski ürünlerin ve malzemelerin yapısal özelliklerini değiştirecek bir şekilde yeni ürünler haline getirildiği bir geri dönüşüm süreci. Açık çevrim geri dönüşüm, ürünün kendi üretim döngüsü dışından gelen malzemelerin geri dönüşümünü ifade eder. Geri dönüşüm tabiri malzemenin yapısal özelliğini yitirdiği anlamına gelir.

OPERATIONAL TECHNOLOGY (OT) / OPERASYONEL TEKNOLOJİ (OT)

Fiziksel aygıtların nasıl çalıştığını izleyen ve denetleyen bir donanım ve yazılım kategorisi. PLC'ler, kontrolcüler, sensörler, operatör istasyonlarının hepsinin bir araya gelmesinden oluşan yapı.

ORGANIC / ORGANİK

Tarımsal ürünlerin yetiştirilmesinde zirai ilaçların, hormonların, sentetik gübrelerin ve diğer toksik maddelerin kullanılmadığını simgeleyen bir terim olan “organik”, aynı zamanda ürünün Organik Gıdalar Üretim Yasası (Organic Foods Production Act) yetkisi altında üretildiğini gösteren bir gıda etiketleme terimidir.

OVERSHOOT DAY / LİMİT AŞIMI GÜNÜ

İnsanlığın, belirli bir yılda dünyanın o yılda kendini yenileyebileceğinden daha fazla ekolojik kaynak ve hizmet kullanmaya başladığı gün.

PASSIVE HOUSE / PASİF EV

İlk defa Almanya'da 1991 yılında uygulanmış, binalarda konfor ve yüzde 90'lara varan enerji verimliliğini hedefleyen, bütün iklim bölgelerinde ve her bina türünde uygulanabilen bir yapı standardıdır. Standart bina yönelmesi ve iklim verilerine uygun bütüncül bina formu tasarımı, yapılan enerji modelleme sonuçları dahilinde fazla miktarda ısı yalıtım kullanımı, binanın minimum oranda hava sızdırmazlık düzeyi (bkz. Airtightness), ısı köprülerinden muaf güçlü bina kabuğu, yüksek performanslı pencere ve kapı sistemleri, ısı geri kazanımlı mekanik havalandırma sistemi (bkz. Mechanical Ventilation with Heat Recovery) sayesinde enerji kaybı yaşanmadan iç hava kalitesinin artırılmasını kapsamaktadır.

PASSIVE HOUSE CERTIFICATION / PASİF EV SERTİFİKASYONU

Almanya Darmstadt'ta bulunan Pasif Ev Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen bu sertifikasyon işlemi; tasarımdan uygulamaya kadar olan bina üretim sürecinin değerlendirilmesi ve onaylanmasıdır. Bir binanın bu sertifikayı alabilmesi için Pasif Ev kriterleri doğrultusunda tasarlanıp inşa edilmiş olmasının yanı sıra ısıtma ve soğutma enerji ihtiyacının ayrı ayrı 15 kWh/m²/yıl'dan, birincil enerji ihtiyacının ise 120 kWh/m²/yıl'dan az olması gerekmektedir.

PERSISTENT ORGANIC POLLUTANT (POP) / KALICI ORGANİK KİRLİTİCİLER (KOK)

Bazı zehirli özelliklere sahip olan ve diğer kirleticilerden farklı olarak, özellikle insan sağlığına ve çevreye zararlı olan bozulmaya karşı dirençli kimyasal madde.

PHOTOVOLTAIC CELL / FOTOVOLTAİK HÜCRE

Üzerine güneş ışığı düştüğünde güneş enerjisini doğrudan doğru akım elektrik enerjisine dönüştüren yarı iletken maddelerden oluşan sistemler.

POLLUTION PREVENTION / KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ

Geri dönüşüm, işleme ya da elden çıkarma öncesinde, çevreye zararlı herhangi bir madde, kirletici veya kirletici miktarının azaltılması gibi temiz üretim yöntemleri ile hammadde, enerji, su veya diğer kaynakların kullanımında verimlilik artışı ve doğal kaynakların korunması yoluyla kirleticilerin oluşumunu azaltan ya da ortadan kaldıran uygulamalar bütünü.

POSITIVE ENERGY BUILDING / POZİTİF ENERJİLİ BİNA

Çok yüksek enerji verimliliği seviyesinin bir sonucu olarak, yıllık toplam birincil enerji tüketiminin, yenilenebilir enerji kaynaklarından tedarik edilen enerjiden daha az olduğu bina.

POST-CONSUMER MATERIALS / TÜKETİCİ SONRASI MALZEMELER

Son kullanım amacına ulaşmış, yaşam döngüsünü tamamlamış ve üretim veya dönüştürme atığı içermeyen, normalde bir katı atık olarak bertaraf olacak malzemeler.

POZZOLAN / PUZOLAN

Kalsiyum hidroksit ile birleştirildiğinde, çimento özellikleri sergileyebilen malzeme.

PRE - AND POST-MARKET CERTIFICATION / PAZAR ÖNCESİ VE SONRASI SERTİFİKASI

Piyasada mevcut olan ve sertifikanın kamuoyuna arz edildiği zamanı gösteren uygunluk kontrolleri. Bu iki yaklaşım, güvenilirlik teminatı için bir stratejiyi hayata geçiren bir sertifikasyon sistemi dahilinde kullanılır.

PRE - CONSUMER MATERIALS / TÜKETİCİ ÖNCESİ MALZEMELER

Bir ürünün üretimi tamamlandıktan sonra, son kullanıcıya ulaşmadan önce elde edilen bir malzeme ya da yan ürünleri. Tüketici öncesi malzemeler, bir üretim yerinde oluşturulan ve genel olarak aynı veya başka bir imalat işleminde tekrar kullanılan üretim artığı, fisesi veya hurdası içermez.

PRIMARY ENERGY CONSUMPTION / BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ

Ülkeler ve nihai tüketim sektörlerinin (sanayi, bina, ulaşım) fosil yakıtlar ve yenilenebilir enerji kaynakları tüketim değerleri. Genellikle karşılaştırma amaçlı Ton Eşdeğer Petrol (Ton Oil Equivalent – TOE) cinsinden ifade edilir.

PRIMARY ENERGY INTENSITY / BİRİNCİL ENERJİ YOĞUNLUĞU

Ülkeler için Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve nihai enerji tüketim sektörleri için birim hasıla başına tükettikleri enerji miktarını gösteren enerji verimliliği göstergesi. Birincil enerji yoğunluğu değeri ne kadar düşük olursa, hasıla üretmek için kullanılan kaynakların da o kadar daha verimli kullanıldığını gösterir.

PRODUCT DATA SHEET (PDS) / ÜRÜN BİLGİ DOSYASI (PDS)

Tek bir üretilmiş ürünü temsil eden ve üreticinin referans malzemesinden bazılarının verilerini toplayan standart bir form. Bir PDS, her bir ekipman / ürün tipine özgü bir Ürün Veri Şablonuna (PDT) dayanmaktadır. Bir PDS, imalatçı tarafından tamamlanmak / güncellemek ve tesisin yaşam döngüsü boyunca birden çok paydaş tarafından indirilmek / kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

PRODUCT STEWARDSHIP / ÜRÜN SORUMLULUĞU

Ürünlerin çevresel etkilerini azaltmak için sorumluluğu paylaşmak üzere, üreticiler, perakendeciler, tüketiciler ve elden çıkarıcılar gibi ürünün yaşam döngüsü içinde yer alan taraflardan istenen çevresel korumaya yönelik bir tutumla ürünlerin daha dayanıklı, yeniden kullanılabilir, geri dönüştürülebilir olmasını hedefleyen yaklaşım.

PURCHASING POWER PARITY / SATINALMA GÜCÜ PARİTESİ

Ülkeler arasındaki fiyat düzeyi farklılaşmasını ortadan kaldıran para birimi dönüştürme oranı. Eldeki toplu bir para parite oranı ile farklı bir para birimine dönüştürüldüğünde, tüm ülkelerde aynı sepetteki mal ve hizmetler satın alınabilir. Mutlak satınalma paritesi, iki ayrı ülkede bir ürün grubunun (özellikle Tüketici Fiyat Endeksi-TÜFE'nin) belirlenen kurda fiyatlarının eşitlenmesi; nispi satınalma paritesi ise, iki farklı ülkede aynı ürün grubunun yıllar içinde fiyatlarındaki değişim hızının belirlenen kurda birbirine eşit olması durumu. Özellikle enerji yoğunluğu tanımındaki hasıla değerini ifade ederken kullanılır.

PV – PHOTOVOLTAIC / FOTOVOLTAİK

Güneş enerjisini elektrik akımına dönüştürme teknolojisi. Silikon gibi bazı materyaller güneş enerjisini direkt olarak elektrik enerjisine çevirmek gibi bir özelliğe sahiptir. Buna fotovoltaik etki denir.

RECYCLABLE / GERİ DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR

Atık akışından tekrar kazanılabilen ve daha sonra üretim süreci içine dahil edilebilen malzeme.

RECYCLED CONTENT / GERİ DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞ İÇERİK

Bir ürün içerisindeki tüketici öncesi ve sonrası malzemeleri kapsayan, geri kazanılmış malzemelerin yüzdesi.

RECYCLING / GERİ DÖNÜŞÜM

Atığın yeniden kullanılabilir bir malzemeye dönüştürülmesi süreç ya da bir malzemenin döngüsel bir süreçte bir önceki durumuna geri getirilmesi.

REHABILITATION / REHABİLİTASYON-İYİLEŞTİRME

Herhangi bir binanın ana fonksiyonu değişmeden, kullanım amacının farklılaştırılması amacıyla yapılan iyileştirmelerdir. Örneğin; Eski bir hastane binasının yeni ünitelerin eklenmesi ile bir çocuk hastanesine çevrilmesi.

RE-MANUFACTURING / YENİDEN ÜRETİM

Herhangi bir ürünün kendi üretim şartlarına uygun olarak yeniden kullanılabilir, tamir edilebilen veya yeni parçalar kullanılarak yeniden üretilmesi.

RENEWABLE ENERGY / YENİLENEBİLİR ENERJİ

Rüzgar, güneş, jeotermal kaynak, biyokütle gibi kendilerini sürekli olarak yenileyebilen kaynaklardan elde edilen enerji.

RENOVATION / YENİLEME-ONARIM-TAMİRAT

Binalardaki hasar görmüş veya eskimiş bölümlerin iyileştirilmesi çalışmaları.

RESPONSIBLE SOURCING / SORUMLU KAYNAK KULLANIMI

Sosyal, çevresel ve ürün sorumluluğunu da içeren tüm kurumsal sorumluluk çabasını kapsayan en iyi uygulamalardır.

RETROFITTING / GÜÇLENDİRME

Bir binanın yapısı bozulmadan, ana taşıyıcı bölümünün herhangi bir yöntemle (örneğin, çelik ile askıya alarak) güçlendirilmesi.

REUSEABLE / YENİDEN KULLANILABİLİR

Esas üretim amacı ya da farklı bir amaç için yeniden kullanılabilir malzeme.

REVERSIBLE BUILDING / GERİ DÖNÜŞÜMLÜ BİNA

Daha sonra parçalara ayırmak ve parçalarını yeniden kullanmak ya da farklı bir bina tipine dönüştürmek amacıyla tasarlanmış bir bina türü. Geri dönüşümlü bina tasarımında, atıkları azaltması ve bina ürünleri, bileşenleri ve malzemelerinin etkili yeniden kullanımını sağlaması amaçlanmıştır.

SEARCH ENGINE MARKETING (SEM) / ARAMA MOTORU PAZARLAMASI (SEM)

Bir internet pazarlama tekniği. Arama motoru Pazarlaması (SEM), Arama motoru optimizasyonu (SEO) ile birlikte çalıştığında daha etkilidir.

SEARCH ENGINE OPTIMIZATION (SEO) / ARAMA MOTORU OPTİMİZASYONU (SEO)

Arama motorlarının web sayfalarını daha kolay bir şekilde taramasına olanak sağlayan teknik düzenlemeler.

SECOND PARTY CERTIFIED OR VERIFIED / İKİNCİ BİR TARAFÇA ONAYLANMIŞ VEYA DOĞRULANMIŞ

Herhangi bir standarda uyumluluk konusunda bir kurumun, söz konusu standardı hazırlayan kurumdan farklı ancak bu kurumla çıkar ilişkisi bulunan bir organizasyon tarafından değerlendirilmesi.

SMART BUILDING / AKILLI BİNA

İçindeki ve dışındaki koşulların algılanması yoluyla, tüketilen kaynak ve enerjinin en aza indirilerek en verimli, rahat ve güvenli bir ortamın oluşturulduğu ve binadaki nesnelerin (örneğin aydınlatma, termal konfor, hava kalitesi, fiziksel güvenlik, sağlık-temizlik ve daha pek çok şey) insanlarla kullanımı kolay araçlarla etkileşiminin sağlandığı bina.

SMART CITY / AKILLI ŞEHİR

“Geleneksel” şehirlerden daha az enerji tüketmek üzere tasarlanan, yapılandırılan ve yönetilen, caddelerinde yer alan sistemlerle sakinlerinin enerji verimli davranışlarını aktif olarak teşvik eden veya destekleyen şehir.

SMART GRID / AKILLI ŞEBEKE

Elektrik arz, talep ve iletim yönetimini optimize etmek amacıyla gelişmiş bir yazılım ve iletişim ağı altyapısı ile sofistike uzaktan algılama ve izleme teknolojilerine sahip olan entegre elektrik sistemleri.

SMART GROWTH / AKILLI BÜYÜME

Şehir merkezlerini ve eski banliyöleri canlandırmak amaçlı toplumsal planlama. Konutlarla ticari ve hizmet yapılarını birlikte düşünererek olabildiğince yaya yollarına ve toplu taşımaya öncelik vermek ve ayrıca açık alan ve diğer birçok çevresel olanakları da korumak odaklıdır. Buna ek olarak, akıllı teknolojilerin şehirlere entegrasyonu ile eko-dost ve enerji verimli şehirler oluşturma hedefini yansıtmaktadır. Yeşil enerji altyapısının (enerji üreten güneş panelleri, ev rüzgar türbinleri, elektrikli araç şarj istasyonları, akıllı şebekeler ile verimli enerji dağıtım-iletimi vb.) sağlanmasıyla şehrin zararlı salımlarının azaltılmasını da hedeflemektedir.

SOLAR ENERGY / GÜNEŞ ENERJİSİ

Güneş ışınlarının taşıdığı enerji. Güneş kolektörleri ile sıcak su temini, fotovoltaik hücreler ile elektrik üretimi sağlanabilmektedir.

SPECIFIC ENERGY CONSUMPTION / SPESİFİK-ÖZGÜL ENERJİ TÜKETİMİ

Bir birim ürün elde etmek için tüketilen enerji miktarı. Nihai kullanım alt sektörlerinde enerji tüketimi ile üretilen ürün miktarı; ton, metre, sayı gibi fiziksel ifadeler arasında ilişki kurmak ve enerji verimliliğini değerlendirmek için kullanılmaktadır.

SPECIFICATIONS / ÜRÜN KATEGORİ ŞARTNAMESLERİ

Bir veya daha fazla ürün kategorisi için, Tip III çevre beyanları için gerekli özel kurallar, gerekler ve kılavuzlar kümesi.

SUPPLY CHAIN MANAGEMENT / TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ

Müşteriye, doğru ürünün, doğru zamanda, doğru yerde, doğru fiyata tüm tedarik zinciri için mümkün olan en düşük maliyetle ulaşmasını sağlayan malzeme, bilgi ve para akışının entegre yönetimi. Bir tedarik zinciri; ürünlerin, tedarikçiler, üreticiler, toptancılar, dağıtımçıları, perakendeciler ve nihai olarak da tüketiciler arasındaki hareketini sağlayan ilişkiler ve bağlantılar bütünüdür.

SUSTAINABILITY INDICATORS / SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÖSTERGELERİ

İstihdam oranı, kişi başı milli gelir, enerjide dışa bağımlılık, sera gazı salım oranları gibi sürdürülebilir bir ekonomi, toplum ve çevre yolunda gelişimi ölçmeye ve değerlendirmeye yardımcı göstergeler.

SUSTAINABILITY REPORT / SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU

Sürdürülebilirlik raporu şirket ve kurumların sürdürülebilirlik performansları ile ilgili bilgileri finansal raporlamaya benzer bir formatta paydaşları ve kamuoyu ile paylaşmasına olanak veren, ekonomik, çevresel, sosyal ve yönetim performanslarını yansıtan beyanlardır. Sistematik bir sürdürülebilirlik raporlaması anlaşılır açıklamalar ve ölçütlerle karşılaştırılabilir veriler sağlar.

SUSTAINABLE MANUFACTURING / SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRETİM

Çevre kirliliğine yol açmayan/doğayı kirliletmeyen, enerji ve doğal kaynakları koruyucu, ekonomik açıdan uygulanabilir, çalışanlar, toplum ve tüketiciler için güvenilir ve sağlıklı, sosyal ve yaratıcı bir şekilde faydalı süreç ve sistemler kullanılarak, mal ve hizmetlerin üretilmesidir.

SUSTAINABLE MATERIALS MANAGEMENT (SMM) / SÜRDÜRÜLEBİLİR MALZEME YÖNETİMİ (SMM)

Avrupa Birliği tarafından kaynak verimliliği stratejisi amacıyla oluşturulan bu yaklaşım, malzeme kullanımından kaynaklanan çevresel etkilerin azaltılması ve doğal kaynakların tüm yaşam döngüsü boyunca korunmasını hedefleyen entegre bir politika yaklaşımıdır. Burada "malzeme" çıkarılan, işlenen, üretilen, dağıtılan, kullanılan üretilen, atık haline gelen ya da geri kazanılan, yaşam döngüsünün herhangi bir aşamasında ekonomik bir döngünün bir parçası olan herhangi bir fiziksel madde veya nesneyi ifade etmektedir.

TAXONOMY / TAKSONOMİ

Açık bir yapıya göre kavramları organize etmek için çok seviyeli sınıflandırma (hiyerarşi, ağaç vb.) . Bir Bilgi İçerik Türü olarak, yapılandırılmış bir liste içinde beş veya daha fazla öğenin sınıflandırılmasını sağlayan ve değerlendirmede, öğrenmede veya uygulamada açık bir kullanımı olan (örneğin, BIM rollerinin sınıflandırılması, veri değişim türleri veya detay seviyeleri) yayınlar için geçerlidir.

THERMAL INSULATION / ISI YALITIMI

Bir ortamdan diğerine ısı geçiş oranını azaltmak için kullanılan malzeme, yöntem veya tasarım.

THIRD PARTY CERTIFIED OR VERIFIED / ÜÇÜNCÜ BİR TARAFCA ONAYLANMIŞ VEYA DOĞRULANMIŞ

Nihai ürünün ilgili tüm güvenlik, kalite ve performans standartlarına uygunluğunun bağımsız bir organizasyon tarafından denetlenmesi.

TIPPING POINT / KIRILMA NOKTASI

Herhangi bir yeni ürünün ya da hizmetin iyileştirilmesinde ulaşılabilecek olan en yüksek seviye.

TON OIL EQUIVALENT (TOE) / TON EŞDEĞER PETROL (TEP)

Enerji kaynaklarının tek birim ile ifade edilmesini sağlayan ve 10 milyon kilokalori karşılığı enerji birimi. Bir ton ham petrole eşdeğer enerji.

TRANSPARENCY / ŞEFFAFLIK

Bir işletmenin iş uygulamalarını ve davranış biçimlerini erişilebilir yayın yoluyla etik ve performans sonuçları bakımından raporlaması.

TRIPLE BOTTOM LINE / ÜÇLÜ BİLANÇO

Daha az sermaye yatırımı ve artan gelirleri kapsayan sürdürülebilir iş uygulamalarından dolayı, bir şirketin uzun dönemde iyileşen finansal performansını açıklayan bir ifade. Üçlü bilanço, çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliği ifade etmektedir.

UPCYCLE / İLERİ DÖNÜŞÜM

Bir malzemenin ikinci hayatında ilkinde (orijinal hali) benzer veya daha büyük bir değere dönüştürme sürecidir.

URBAN HEAT ISLAND EFFECT / KENTSEL ISI ADASI ETKİSİ

Şehirlerde; asıl yerleşim merkezleri üzerindeki sıcaklık değerlerinin, hemen yakınında bulunan kırsal kesimlerden ya da yerleşim birimlerinden daha yüksek olmasıdır. Şehir ısı adaları özellikle gelişmiş büyük şehirlerde, şehir merkezlerinde, fabrikaların ya da iş merkezlerinin yoğun olduğu bölgelerde oluşur. Ayrıca insanların oluşturduğu endüstri alanları, madenler, ulaşım araçları, havanın akışını neredeyse imkânsız kılan yüksek binalar ve dar sokaklar şehir ısı adalarını oluşturmaktadır.

URBAN RENEWAL / KENTSEL DÖNÜŞÜM

Ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan kalkınmayı hedefleyerek şehirlerin yeniden planlanması. Yolların, iş merkezlerinin, konut alanlarının yeniden düzenlenmesini içermektedir. Özellikle çevresel standartlar da düşünüldüğü zaman sürdürülebilir şehirler oluşturmak için önemli bir politikadır.

VIRTUALLY INTEGRATED DESIGN CONSTRUCTION AND OPERATION (viDCO) / SANAL BÜTÜNLEŞİK TASARIM İNŞAAT VE İŞLETME (viDCO)

En ileri teknolojileri, sürdürülebilir kavramları ve yalın süreçleri kullanmanın sürekli gelişen hedefi. viDCO, iyi tanımlanmış bir BIM Uygulama aşaması değildir, ancak modellerde değil, verilerin etrafında hızla değişen olasılıklarla tanımlanır (ve sürekli olarak yeniden tanımlanır).

VOC - VOLATILE ORGANIC COMPOUNDS / UÇUCU ORGANİK BİLEŞİKLER

İç mekan hava kirliliğinin birincil kaynağıdır. Organik gaz olarak ölçülür. Önemli ölçüde buharlaştırmak ve atmosfere sokmak için, normal şartlar altında yeteri kadar yüksek bir buhar basıncına sahip olan organik kimyasal bileşikler. Aldehitler, ketonlar ve diğer hafif hidrokarbonlar gibi bir dizi karbon bazlı moleküller, uçucu organik bileşendirler. Genellikle terim, yasal veya düzenleyici bağlamda kullanılır ve bu gibi durumlarda tam tanımlı hukuki bir meseledir. Terim, hem iyi karakterize edilmiş organik bileşikler hem de değişken kompozisyon karışımlarını ifade edebilir.

VOLUNTARY CONSENSUS STANDARDS / GÖNÜLLÜ MUTABAKAT STANDARTLARI

Hem ulusal hem de uluslararası standart kurumlarının gönüllü mutabakatı ile geliştirilen ya da adapte edilen standartlar. Bu standartlar, ilgili fikri mülkiyet sahiplerinin tüm ilgili taraflar açısından ayrımcı olmayan, telif ücretsiz ya da makul telif ücretli esaslar uyarınca bu fikri mülkiyeti kullanılabilir kılmak için anlaştığı gerekli hükümleri içermektedir.

VOLUNTARY CONSENSUS STANDARDS BODIES / GÖNÜLLÜ MUTABAKAT STANDART KURUMLARI

Üzerinde mutabık kalınan prosedürleri kullanan gönüllü mutabakat standartlarını planlayan, geliştiren, oluşturan veya koordine eden ulusal ya da uluslararası organizasyonlar. Bu kuruluşlar, açıklık, menfaatler dengesi, tahakkuk süreci, bir temyiz sürecinin varlığı ve bir uzlaşma süreci ile tanımlanır.

WASTE / ATIK

Üreticisinin veya sahibinin artık kullanmayacağı ve çevreye atılan veya terk edilen herhangi bir şey.

WASTE REDUCTION / ATIK AZALTMA

Herhangi bir ürünün veya hizmetin üretiminde atık akımına giren maddenin miktarında (kütlesinde) azalma.

WASTE-TO-ENERGY / ATIKTAN ENERJİ

Atıkların, yakma işlemiyle ısı ve/veya elektriğe dönüştürülmesi.

WASTE-TO-PROFIT / ATIKTAN KAR

Bir şirketin atık ya da tali mamulünün başka bir şirketin girdisi veya hammaddesi olarak kullanıldığı, böylece işletme karının artırıldığı ve atıklarının azaltıldığı, aynı zamanda “tali mamul sinerjisi” olarak adlandırılan süreç.

WATER FOOTPRINT / SU AYAK İZİ

Bir mal veya hizmet üretmek için gerekli tatlı su miktarının tüm tedarik zinciri içindeki ölçümünü ifade eden su ayak izi; hammaddenin işlenmesinden, doğrudan operasyonlara ve tüketicinin ürünü kullanmasına kadar geçen tüm süreci kapsar. Böylece, su ayak izi kavramı hem doğrudan su kullanımını hem de üretim sürecindeki dolaylı su kullanımını hesaba katar.

ZERO WASTE / SIFIR ATIK

Geri dönüşümü azami mertebeye getirmeye, atıkları asgariye indirmeye, tüketimi azaltmaya çalışan ve ürünlerin tekrar kullanılacak, tamir edilecek veya geri dönüştürülebilecek biçimde tasarlanması yoluyla çevreye ya da pazara geri döndürüldüğü sistem bazlı yaklaşım.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

BIME Initiative, “BIM Dictionary” <https://bimdictionary.com/>

BPIE, Building Performance Institute Europe, www.bpie.eu.

ÇŞB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, www.csb.gov.tr/projeler/iklim/.

DOE, US Department of Energy, www.doe.gov.

EESC, European Economic and Social Committee, ACE Architects' Council of Europe, ECP European Concrete Platform: “Sustainable Construction Glossary”

ETKB, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, www.enerji.gov.tr.

EU, European Union, www.europa.eu/pol/env/index_en.htm.

İTÜ, İstanbul Teknik Üniversitesi, Müh. Umut Gül BAŞAR, Yüksek Lisans Tezi “Uzaktan Algılama Verileri Kullanılarak İstanbul’da Isı Adalarının Zamansal Analizi” <https://polen.itu.edu.tr/bitstream/11527/12285/1/705061011.pdf>

Oxford Reference, A Dictionary for Construction, Surveying and Civil Engineering, www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199534463.001.0001/acref-9780199534463.

PGS, Presidio Graduate School : “Sustainability Dictionary” <https://sustainabilitydictionary.com>

PPAI, Promotional Products Association International : “Glossary Of Responsible Sourcing Terms” <http://www.ppai.org/media/1935/cr-guide-glossary-of-compliance-terms.pdf>

REC Türkiye, Bölgesel Çevre Merkezi : “Endüstriyel Ekoloji Raporu” https://recturkey.files.wordpress.com/2017/02/encd3bcstriyel_ekoloji.pdf

TÇMB, Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği : “Türk Çimento Sektörünün Döngüsel Ekonomideki Rolü” <http://www.tcma.org.tr/images/file/dongusel%20ekonomi.pdf>

TTGV, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı <http://www.endustriyelsimbiyoz.org>

WebFinance Inc., “Business Dictionary” <http://www.businessdictionary.com>

WWF-Türkiye, “Türkiye'nin Su Ayak İzi Raporu” http://d2hawiim0tjbd8.cloudfront.net/downloads/su_ayak_izi_raporweb.pdf

YEGM, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, www.yegm.gov.tr.

YEŞİLOJİ, blog sayfası, <http://www.yesiloji.com>

NOTLAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Rüzgarlıbahçe Mah. Feragat Sok No:3 Kat:5

Demir Plaza, Kavacık / Beykoz

Tel: +90 216 322 23 00 (pbx)

Fax: +90 216 322 10 68

www.imsad.org / info@imsad.org

